

รายงานบทวิเคราะห์ความเสี่ยง
เกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อน
สำนักงานสาธารณสุขอำเภอท่าตูม

พ.ศ. ๒๕๖๒

“เสียสละ รู้หน้าที่ สามัคคี มีวินัย”

ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริตสำนักงานสาธารณสุขอำเภอท่าตูม

สารบัญ

หน้า

บทที่ ๑ : บทนำ	๓
๑.๑ หลักการและเหตุผล	๓
๑.๒ วัตถุประสงค์	๔
บทที่ ๒ : การวิเคราะห์ความเสี่ยง ด้านผลประโยชน์ทับซ้อน	๕
๒.๑ การวิเคราะห์ความเสี่ยง ด้านผลประโยชน์ทับซ้อน	๕
- เกณฑ์ระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood)	๕
- เกณฑ์ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) ที่ส่งผลต่อบุคลากร	๕
- ระดับความเสี่ยง (Degree of Risk)	๖
- ตารางระดับความเสี่ยง (Degree of Risk)	๖
๒.๒ การวิเคราะห์ความเสี่ยงด้านผลประโยชน์ทับซ้อน (Risk Assessment for Conflict of Interest)	๖
๒.๓ ตารางการวิเคราะห์ความเสี่ยงด้านผลประโยชน์ทับซ้อน(Risk Assessment Plan for Conflict of Interest)	๗
๒.๔ การจัดทำแผนภูมิความเสี่ยง (Risk Map)	๘
๒.๕ สรุปภาพรวมของผลการวิเคราะห์ความเสี่ยงด้านผลประโยชน์ทับซ้อน	๘
บทที่ ๓ : ผลการจัดการความเสี่ยงด้านผลประโยชน์ทับซ้อน	๙
๓.๑ ประโยชน์ของการวิเคราะห์ความเสี่ยงด้านผลประโยชน์ทับซ้อน	๙
๓.๒ ปัญหาและอุปสรรคของการวิเคราะห์ความเสี่ยงด้านผลประโยชน์ทับซ้อน	๙
๓.๓ แนวทางปรับปรุงแก้ไขความเสี่ยงด้านผลประโยชน์ทับซ้อน	๙

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ หลักการและเหตุผล

ความเสี่ยง (Risk) คือ การวัดความสามารถ ที่จะดำเนินการให้วัตถุประสงค์ของงานประสบความสำเร็จ ภายใต้การตัดสินใจ งบประมาณ กำหนดเวลา และข้อจำกัดด้านเทคนิคที่เผชิญอยู่ ความเสี่ยง จึงอาจเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา อันเนื่องมาจากความไม่แน่นอน และความจำกัดของทรัพยากร การจัดการความเสี่ยงหรือ การบริหารความเสี่ยง (Risk management) คือ การจัดการความเสี่ยง ทั้งในกระบวนการในการระบุ วิเคราะห์ (Risk analysis) ประเมิน (Risk assessment) ดูแล ตรวจสอบ และควบคุมความเสี่ยงที่สัมพันธ์ กับ กิจกรรม หน้าที่และกระบวนการทำงาน เพื่อให้องค์กรลดความเสียหายจากความเสี่ยงมากที่สุด อันเนื่องมาจากภัยที่องค์กรต้องเผชิญในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง หรือเรียกว่า อุบัติภัย (Accident)

ผลประโยชน์ทับซ้อน หรือความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ทับซ้อนและผลประโยชน์ ส่วนรวม หรือ Conflict of Interests หมายถึง สถานการณ์หรือการกระทำที่บุคคลไม่ว่าจะเป็นข้าราชการ พนักงาน บริษัท หรือผู้บริหารมีผลประโยชน์ส่วนตัวมากเกินไปจนมีผลต่อการตัดสินใจ หรือการปฏิบัติ หน้าที่ ในตำแหน่งหน้าที่ที่บุคคลนั้นรับผิดชอบอยู่ และส่งผลกระทบต่อประโยชน์ของส่วนรวม กล่าวคือ การที่ เจ้าหน้าที่ของรัฐตัดสินใจหรือปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งของตนอันก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองหรือพวกพ้อง มากกว่าประโยชน์ส่วนรวม ซึ่งการกระทำดังกล่าวจะเกิดขึ้นอย่างรู้ตัวหรือไม่รู้ตัว ทั้งเจตนาและไม่เจตนา ใน รูปแบบที่หลากหลาย จนกระทั่งกลายเป็นธรรมเนียมปฏิบัติที่ไม่เห็นว่าเป็นความผิด ตัวอย่างการกระทำดังกล่าวมีให้เห็นได้มากในสังคม ส่งผลให้บุคคลนั้นขาดการตัดสินใจที่เที่ยงธรรม เนื่องจากการยึด ผลประโยชน์ส่วนตัวเป็นหลักได้ส่งผลเสียหายให้เกิดขึ้นกับประเทศชาติก่อให้เกิดการกระทำที่ผิดจริยธรรม และ จรรยาบรรณของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ต้องคำนึงถึงประโยชน์สาธารณะ แต่ทำหน้าที่กลับตัดสินใจหรือปฏิบัติ หน้าที่โดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนตัวหรือพวกพ้องเป็นหลัก

การวิเคราะห์ความเสี่ยงเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อน หมายถึง กระบวนการวิเคราะห์ความเสี่ยงที่เป็นระบบในการบริหารปัจจัยและควบคุมกระบวนการปฏิบัติงานเพื่อลดมูลเหตุของโอกาสที่จะทำให้เกิดความเสียหายจากการปฏิบัติงานที่อาจเปิดผลประโยชน์ทับซ้อน หรือความขัดแย้งระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัว และผลประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ อันเกี่ยวเนื่องเชื่อมโยงอย่างใกล้ชิดกับการทุจริต กล่าวคือ ยังมีสถานการณ์หรือสภาวะการณ์ของการขัดกันของประโยชน์ส่วนตัว และประโยชน์ส่วนรวมมากเท่าใด ก็ยังมีโอกาสก่อให้เกิดหรือนำไปสู่การทุจริตมากเท่านั้น

สำนักงานสาธารณสุขอำเภอท่าตูม โดยศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต ได้ดำเนินการวิเคราะห์ความเสี่ยงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานอันอาจเกิดผลประโยชน์ทับซ้อน โดยวิเคราะห์ความเสี่ยงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานจากโครงการ กิจกรรม พ.ศ. ๒๕๖๑ เพื่อนำมาวิเคราะห์หาสาเหตุ หรือปัจจัยของความเสี่ยงอันเกิดจากผลประโยชน์ ทับซ้อนในการดำเนินงาน

๑.๒ วัตถุประสงค์

๑. เพื่อตรวจสอบการบริหารงานและการปฏิบัติราชการของเจ้าหน้าที่ ไม่ให้เกิดการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัวในตำแหน่งหน้าที่อันมิควรได้โดยชอบตามกฎหมาย
๒. เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือในการบริหารราชการให้กับสำนักงานสาธารณสุขอำเภอท่าตูมและโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล
๓. เพื่อแสดงเจตจำนงสุจริตในการบริหารราชการของสำนักงานสาธารณสุขอำเภอท่าตูมและโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล

บทที่ ๒

การวิเคราะห์ความเสี่ยง ด้านผลประโยชน์ทับซ้อน

๒.๑ การวิเคราะห์ความเสี่ยง ด้านผลประโยชน์ทับซ้อน

การวิเคราะห์ความเสี่ยงด้านผลประโยชน์ทับซ้อน เป็นการวิเคราะห์โอกาสที่จะเกิดผลกระทบของความเสี่ยง เพื่อประเมินโอกาสและผลกระทบที่จะเกิดขึ้น และดำเนินการวิเคราะห์และจัดลำดับความเสี่ยง โดยกำหนดเกณฑ์การประเมินมาตรฐานที่จะใช้ในการประเมินความเสี่ยงด้านผลประโยชน์ทับซ้อน ได้แก่ ระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood) และความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) และระดับความเสี่ยง โดยกำหนดเกณฑ์ในเชิงคุณภาพ เนื่องจากข้อมูลเป็นเชิงพรรณนาที่ไม่สามารถระบุเป็นตัวเลข หรือจำนวนเงินได้

เกณฑ์ระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood)

ระดับ	โอกาส	คำอธิบาย
๑	น้อยมาก	มีโอกาสเกิดขึ้นน้อยมาก
๒	น้อย	มีโอกาสเกิดขึ้นน้อย
๓	ปานกลาง	มีโอกาสเกิดขึ้นปานกลาง
๔	มาก	มีโอกาสเกิดขึ้นมาก
๕	มากที่สุด	มีโอกาสเกิดขึ้นมากที่สุด

เกณฑ์ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) ที่ส่งผลกระทบต่อบุคลากร

ระดับ	ความรุนแรง	คำอธิบาย
๑	น้อยมาก	สร้างความไม่สะดวกต่อการปฏิบัติงาน
๒	น้อย	ไม่สะดวกต่อการปฏิบัติงานบ่อยครั้ง
๓	ปานกลาง	บรยากาศการปฏิบัติงานไม่เหมาะสม
๔	มาก	ลงโทษทางวินัยไม่ร้ายแรง
๕	มากที่สุด	ลงโทษทางวินัยอย่างร้ายแรง

ระดับความเสี่ยง (Degree of Risk) แสดงถึงความสำคัญในการบริหารความเสี่ยง โดยพิจารณาจากผลคูณของระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood) กับระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) ของความเสี่ยงแต่ละสาเหตุ (โอกาส x ผลกระทบ) กำหนดเกณฑ์ไว้ 4 ระดับ ดังนี้

ระดับความเสี่ยง (Degree of Risk)

ระดับความเสี่ยง	ช่วงคะแนน	เขตสี	มาตรการควบคุม
ระดับความเสี่ยงต่ำ	๑ - ๓ คะแนน	เขียว	ยอมรับความเสี่ยง
ระดับความเสี่ยงปานกลาง	๔ - ๙ คะแนน	เหลือง	ยอมรับความเสี่ยง แต่ควรมีมาตรการควบคุม
ระดับความเสี่ยงสูง	๑๐ - ๑๖ คะแนน	ส้ม	ต้องมีมาตรการควบคุมความเสี่ยง ให้อยู่ในระดับยอมรับได้
ระดับความเสี่ยงสูงมาก	๑๗ - ๒๕ คะแนน	แดง	ต้องมีมาตรการควบคุมความเสี่ยง หรือหลีกเลี่ยงความเสี่ยง โดยการ หยุด ยกเลิก เปลี่ยนแปลงกิจกรรม

ตารางระดับความเสี่ยง (Degree of Risk)

ผลกระทบ(Impact)	๕	๕	๑๐	๑๕	๒๐	๒๕
	๔	๔	๘	๑๒	๑๖	๒๐
	๓	๓	๖	๙	๑๒	๑๕
	๒	๒	๔	๖	๘	๑๐
	๑	๑	๒	๓	๔	๕
		๑	๒	๓	๔	๕
โอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง(Likelihood)						

๒.๒ การวิเคราะห์ความเสี่ยงด้านผลประโยชน์ทับซ้อน (Risk Assessment for Conflict of Interest)

ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ได้ศึกษาถึงปัญหา และแนวโน้ม โอกาสในการเกิดผลประโยชน์ทับซ้อน ที่พบว่ามีมีความความเสี่ยงในการเกิดผลประโยชน์ทับซ้อน ดังนี้

๑. การจัดซื้อจัดจ้างและการจัดหาพัสดุ เนื่องจากหากพบขั้นตอนการกระทำที่ไม่โปร่งใส หรือการกระทำผิด หรือละเว้น หรือประมาท จะส่งผลเสียต่อองค์กรในภาพรวม รวมถึงการบริหารงานในชั้นตอนภายในองค์กร และอาจรวมถึงการเอื้อประโยชน์ให้ซึ่งกันและกันของเจ้าหน้าที่ ผู้ที่เกี่ยวข้อง หรือหน่วยงาน ที่ติดต่อราชการ ซึ่งส่งผลเสียหายในต่อภาพลักษณ์ขององค์กรเป็นอย่างยิ่ง

๒.๓ ตารางการวิเคราะห์ความเสี่ยงด้านผลประโยชน์ทับซ้อน (Risk Assessment Plan for Conflict of Interest)

ประเด็นความเสี่ยง	ปัจจัยเสี่ยง	วัตถุประสงค์	การประเมินความเสี่ยง ด้านผลประโยชน์			
			โอกาส	ผลกระทบ	ระดับความเสี่ยง	ลำดับความเสี่ยง
(๑) จัดซื้อจัดจ้างและการจัดหาพัสดุ	การจัดซื้อจัดจ้างไม่เป็นไปตามระเบียบที่เกี่ยวข้อง เช่น เจ้าหน้าที่ขาดการตรวจสอบเอกสารค่าจ้าง Caregiver อย่างละเอียด	เพื่อให้การจัดซื้อจัดจ้าง และการจัดหาพัสดุให้เป็นไปตามประกาศ ระเบียบ หลักเกณฑ์ วิธีปฏิบัติและ ดำเนินการตามเกณฑ์การประเมิน คุณธรรมและความโปร่งใสในการ ดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment : ITA)	๒	๒	๔	๑

๒.๔ การจัดทำแผนภูมิความเสี่ยง (Risk Map)

ผลกระทบ(Impact)	๕					
	๔					
	๓					
	๒		(๑)			
	๑					
		๑	๒	๓	๔	๕
		โอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง(Likelihood)				

จากการจัดทำแผนภูมิความเสี่ยง (Risk Map) ที่ได้จากการวิเคราะห์ความเสี่ยงและจัดลำดับความสำคัญของความเสี่ยงด้านผลประโยชน์ทับซ้อน สามารถสรุปวิเคราะห์ความเสี่ยงและจัดลำดับความสำคัญของความเสี่ยงด้านผลประโยชน์ทับซ้อนได้ ดังนี้

ผลการวิเคราะห์ความเสี่ยงด้านผลประโยชน์ทับซ้อน	ลำดับความสำคัญของความเสี่ยง
(๑) จัดซื้อจัดจ้างและการจัดหาพัสดุ	ลำดับ ๑ (ระดับความปานกลาง = ๔ คะแนน) ยอมรับความเสี่ยง แต่ควรมีมาตรการควบคุม

๒.๕ สรุปภาพรวมของผลการวิเคราะห์ความเสี่ยงด้านผลประโยชน์ทับซ้อน

จากผลการวิเคราะห์ความเสี่ยงด้านผลประโยชน์ทับซ้อน และจัดลำดับความสำคัญของความเสี่ยงด้านผลประโยชน์ทับซ้อน ของสำนักงานสาธารณสุขอำเภอท่าตูม โดยศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต โดยจัดลำดับความสำคัญดังนี้ ลำดับที่ ๑ การจัดซื้อจัดจ้าง และการจัดหาพัสดุ อยู่ในระดับความเสี่ยงปานกลาง ลำดับ ๑ (ระดับความปานกลาง = ๔ คะแนน) ยอมรับความเสี่ยง แต่ควรมีมาตรการควบคุม โดยศึกษาปัญหาที่เกี่ยวข้องพบว่า บุคลากรหรือผู้ปฏิบัติ ยังขาด การศึกษาระเบียบ หรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องแบบสม่ำเสมอ รวมถึงขาดการพัฒนาความรู้ความเข้าใจ เรื่องการปฏิบัติงานเพื่อ ป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน บทลงโทษ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

บทที่ ๓

ผลการจัดการความเสี่ยงด้านผลประโยชน์ทับซ้อน

๓.๑ ประโยชน์ของการวิเคราะห์ความเสี่ยงด้านผลประโยชน์ทับซ้อน

๑. บุคลากรเกิดความตระหนักถึงความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในระบบงานหรือการปฏิบัติงานโดยไม่ตั้งใจ และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในระบบงานหรือการปฏิบัติงานให้ถูกต้องยิ่งขึ้น
๒. หน่วยงานที่พบปัญหาความเสี่ยงด้านผลประโยชน์ทับซ้อน ได้มีการปรับปรุงแก้ไข หรือมีการกำหนดมาตรการหรือแนวทางการปฏิบัติ ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นในหน่วยงาน
๓. เป็นฐานข้อมูลและองค์ความรู้สำหรับการบริหาร และการปฏิบัติงานเพื่อลดปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน และเพื่อให้การบริหารจัดการความเสี่ยงด้านผลประโยชน์ทับซ้อนมีประสิทธิภาพ และมุ่งสู่องค์กรปลอดจากการทุจริต

๓.๒ ปัญหาและอุปสรรคของการวิเคราะห์ความเสี่ยงด้านผลประโยชน์ทับซ้อน

๑. การวิเคราะห์ปัญหายังไม่ครอบคลุมทุกกิจกรรมที่เกิดขึ้นในหน่วยงาน ทำให้บางกิจกรรมยังมีความเสี่ยงด้านผลประโยชน์ทับซ้อนอยู่ภายใต้กิจกรรม
๒. การพบปัญหาความเสี่ยงด้านผลประโยชน์ทับซ้อน ยังใช้ระยะเวลาในการดำเนินการปรับปรุงแก้ไขที่ล่าช้า ทำให้ในช่วงระยะเวลาดังกล่าว ยังคงมีการปฏิบัติงานตามแบบวิธีเดิม
๓. หน่วยงานไม่ให้ความสำคัญ หรือยังมองไม่เห็นปัญหาที่เกิดขึ้นที่จะส่งผลกระทบต่อบุคลากร หรือองค์กร จึงเกิดการเพิกเฉย หรือไม่ปฏิบัติตามแนวทางที่ถูกต้อง

๓.๓ แนวทางปรับปรุงแก้ไขแนวทางการปฏิบัติงานเพื่อลดความเสี่ยงและป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน

๑. แลกเปลี่ยนเรียนรู้และจัดทำกรณีศึกษาจากพื้นที่จริงที่พบปัญหา แต่ควรระมัดระวังเรื่องการเปิดเผยชื่อ รพ.สต. และชื่อ Care giver โดยปิดรายชื่อไว้ก่อนเผยแพร่ ทั้งนี้เพื่อลดความเสี่ยงและป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน เพื่อให้บุคลากรทราบและตระหนักถึงหลักเกณฑ์การจัดซื้อจัดจ้างให้ถูกต้องตามระเบียบ การศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้อง หรือบทลงโทษหากพบผู้กระทำการฝ่าฝืน เพื่อป้องกันความเสี่ยงด้านผลประโยชน์ทับซ้อน หรือการหาช่องทางเพื่อกระทำการทุจริต
๒. กำหนดให้มีกลุ่มผู้รับผิดชอบ Care manager ประจำ รพ.สต. ติดตาม ประเมิน ตรวจสอบตามมาตรฐานการเยี่ยม และผู้รับผิดชอบงานการเงินระดับอำเภอตรวจสอบพร้อมสะท้อนผลให้ผู้เกี่ยวข้องในการประชุมประจำเดือนทุกเดือน (หากพบปัญหา) เพื่อให้เป็นไปตามระเบียบของทางราชการ เกิดการติดตามการบริหารงานของหน่วยงานอย่างโปร่งใส ตรวจสอบได้ ไม่เกิดผลประโยชน์ทับซ้อน เพิ่มศักยภาพขององค์กร และปลอดจากการทุจริต

ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต
สำนักงานสาธารณสุขอำเภอท่าตูม
พ.ศ. ๒๕๖๒